

оперативність, ініціативність, кмітливість у вирішенні конкретних потреб кожної старшої людини.

Висновки. Проблеми соціальної роботи з людьми похилого віку в даний час знаходяться в центрі уваги багатьох соціальних інститутів, соціальних і дослідницьких програм, спрямованих на забезпечення прийняттого рівня життя літніх і старих людей. А отже, потрібно надалі науково досліджувати і розробляти нові стратегії та форми обслуговування людей похилого віку.

Список використаних джерел:

1. Зверєва І.Д., Петрочко Ж. В. Соціальна педагогіка : теорія та практика. Київ. : Століття, 2008. 224 с.
2. Участь людей літнього віку в житті суспільства. Режим доступу: <https://studfile.net/preview/4617578/page:2/> (дата звернення: 02.05 2023).
3. Чайковська В. В., Стаднюк Л. А. Довідник для людей літнього віку Тернопіль: Тернограф, 2010. 256 с.

*Анжеліка Мінько,
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Навчально-науковий інститут педагогіки і психології,
Державний заклад «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка» (м. Полтава)*

*Науковий керівник: Наталія Островська,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри соціальної педагогіки,
Державний заклад «Луганського національного університету
імені Тараса Шевченка» (м. Полтава)*

РОЛЬ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА У ФОРМУВАННІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ДО УЧАСТІ У БОЙОВИХ ДІЯХ

Постановка проблеми. Участь у бойових діях є складною та небезпечною справою, яка може сильно впливати на психічний стан військовослужбовців. Для того, щоб вони могли успішно виконувати свої обов'язки на передовій, необхідно мати психологічну готовність. Саме в

цьому процесі важливу роль відіграє соціальний працівник, який може допомогти військовослужбовцям розвинути необхідні навички та вміння для успішного виконання своїх обов'язків на передовій.

Проблема формування психологічної готовності військовослужбовців Збройних Сил України (далі – ЗС України) до виконання завдань за призначенням є надзвичайно значущою, оскільки від такої готовності залежить не тільки ефективність службової діяльності військовослужбовців, але й їх особиста безпека [1, с. 5].

Виклад основного матеріалу. Проблему психологічної готовності стосовно її значення для ефективності діяльності в складних та екстремальних умовах у своїх працях розглядало достатньо багато науковців в Україні і за кордоном: Серед українських науковців цією проблемою займалися В. Вареник, М. Корольчук, С. Миронець, О. Тімченко, М. Кришталь, О. Кокун, В. Молотай, І. Окуленко, І. Горелов, О. Колесніченко, О. Поканевич та інші.

Психологічна готовність до виконання службово-бойових завдань на етапі бойового злагодження – це сукупність певних психологічних властивостей та станів особистості, яка складається з особистісної та функціональної готовності [1, с. 6].

Одна з основних ролей соціального працівника полягає в підтримці військовослужбовців у важкі моменти під час підготовки до бойових дій та під час виконання бойових завдань. Важливо сформулювати:

- емоційно-вольову стійкість при здійсненні ризиконебезпечної діяльності;
- підвищувати адаптаційний потенціал до дії стрес-факторів;
- формувати рефлексію для здатності визначати зміни власного психічного стану;
- інформувати про дію стрес-факторів на психіку військовослужбовців (в тому числі і для подолання у військовослужбовців мета-почуттів);
- визначати ситуації, що мають індивідуальну психотравмуючу силу і можуть «додаватися» до дії стрес-факторів;
- навчати заходам психологічної допомоги іншим військовослужбовцям [2].

Соціальний працівник може надавати психологічну підтримку військовослужбовцям, допомагаючи їм зняти стрес і побороти страхи, що

можуть виникнути в результаті виконання завдань. Вони також можуть допомагати військовослужбовцям розуміти свої почуття та емоції, допомагаючи їм зосередитися на своїх міцних сторонах та здібностях, які допоможуть їм подолати будь-які труднощі. Фахівці можуть надавати підтримку у формуванні здатності до мислення та аналізу, зосередженості та відповідальності, що є важливими якостями для будь-якого військовослужбовця.

Соціальні працівники під час роботи з військовослужбовцями мають змогу надавати їм соціально-психологічну підтримку щодо подолання наслідків травми і стресу, включаючи симптоми посттравматичного стресового розладу (ПТСР) та інших психічних розладів.

Крім того, соціальні працівники можуть працювати з військовослужбовцями, щоб розвивати стратегії впорядкування, стійкості та емоційного інтелекту, що все разом може допомогти поліпшити їх здатність управляти стресом та ефективно виконувати завдання в бойових ситуаціях. Це може включати навчання технік управління тривогою, практикування уваги, та розвитку позитивних комунікативних навичок.

Основними формами та методами роботи соціального працівника з військовослужбовцями є проведення тренінгів з розвитку психологічної стійкості військовослужбовців, бесіди групові та індивідуальні консультивання психологічна діагностика, корекція та ін. Ці заходи можуть включати різні психологічні вправи, які допоможуть військовослужбовцям розкрити та розвинути свої сильні сторони, зробити узагальнення свого досвіду та відчути певну міру контролю над ситуацією.

Для ефективного формування психологічної готовності військовослужбовців до участі в бойових діях, соціальний працівник повинен проводити систематичну роботу з підготовки військових до стресових ситуацій, робити акцент на адаптації до непередбачуваності, навчати розв'язувати конфліктні ситуації, а також надавати допомогу після повернення з місць військових дій.

Соціальний працівник повинен мати певний набір навичок, знань та компетенцій, які дозволяють йому ефективно працювати з військовослужбовцями. До таких навичок можна віднести вміння слухати, розуміти та співпрацювати з військовослужбовцями, а також дотримуватися етичних принципів у роботі з ними.

Висновки. Отже, роль соціального працівника у формуванні психологічної готовності військовослужбовців до участі у бойових діях є надзвичайно важливою і актуальною проблемою в умовах сьогодення. Соціальний працівник забезпечує професійну та психологічну підтримку військовослужбовців у різних аспектах їхнього життя, включаючи підготовку до бойових дій. У результаті правильно спрямованих зусиль соціального працівника військовослужбовці здатні краще опанувати свої емоції та вміти керувати ними, забезпечуючи таким чином свою психологічну стійкість і готовність до дій в екстремальних умовах та забезпеченні успішного виконання їхніх професійних обов'язків.

Список використаних джерел:

1. Кокун О. М., Мороз В. М., Пішко І. О., Лозінська Н. С. Формування психологічної готовності військовослужбовців військової служби за контрактом до виконання завдань за призначенням під час бойового злагодження: метод. посіб. Київ : 7БЦ, 2021. 170 с.
2. Тимофієва М. Роль військового психолога під час воєнних дій. Буковинський державний медичний університет: веб-сайт. URL: <https://www.bsmu.edu.ua/blog/rol-vijskovogo-psyhologa-pid-chas-voyennyh-dij/> (дата звернення: 21.04.2023).

***Інна Пивоварова,**
здобувачка другого(магістерського) рівня вищої освіти,
інститут педагогіки і психології,
Державний заклад «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка» (м. Полтава)*

*Науковий керівник: **Наталія Краснова,**
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри соціальної педагогіки.
Державний заклад «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка» (м. Полтава)*

ДИСФУНКЦІОНАЛЬНА СІМ'Я ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ АДИТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ

Постановка проблеми. Проблема адитивної поведінки дітей та молоді останнім часом стає дедалі актуальнішою. Вживання психоактивних речовин становить серйозну проблему у всьому світі,